

Vragenboekje

Voor dit examen zijn maximaal 48 punten te behalen; het examen bestaat uit 18 vragen en één samenvattingsopdracht. Voor elk vraagnummer is aangegeven hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Geef niet meer antwoorden (zinnen, redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld één zin wordt gevraagd en je antwoordt met meer dan één zin, dan wordt alleen de eerste zin in de beoordeling meegeteld.

Tekst 1 Nederland bestaat niet meer

In het tekstgedeelte van de alinea's 1 tot en met 3 is er een verband tussen de regels 1 tot en met 47 enerzijds en de slotzin van alinea 3, regels 47-50, anderzijds.

- 1p **1** ■ Welk begrippenpaar geeft dat verband juist aan?
- A aanleiding – probleemstelling
 - B historisch overzicht – stelling
 - C oorzaak – gevolg
 - D vergelijking – conclusie

De tekst kan worden verdeeld in vier delen, die van de volgende kopjes voorzien kunnen worden:

deel 1: Vervaging nationale identiteit

deel 2: Bedreiging nationale cultuur

deel 3: Kanttekeningen bij theorie over cultuur

deel 4: Belangstelling voor nationale identiteit

- 1p **2** ■ Met welke alinea begint deel 2: *Bedreiging nationale cultuur*?
- A alinea 2
 - B alinea 3
 - C alinea 4
 - D alinea 5

- 1p **3** ■ Met welke alinea begint deel 3: *Kanttekeningen bij theorie over cultuur*?
- A alinea 6
 - B alinea 7
 - C alinea 8
 - D alinea 9

In alinea 3 staat dat “vooral intellectuelen” de kranten en tijdschriften volschrijven over “het zorgwekkende gebrek aan en de afbraak van cultureel nationalisme”. In alinea 4 wordt kritisch op deze intellectuelen gereageerd.

- 1p **4** ■ Wat vormt de kern van deze kritiek?
- A Intellectuelen houden zich zogenaamd bezig met de Nederlandse cultuur, maar eigenlijk gaat het hen erom allochtone culturen te weren.
 - B Intellectuelen klampen zich vast aan de bestaande situatie, maar doen net alsof ze de Nederlandse cultuur willen beschermen en in ere herstellen.
 - C Intellectuelen menen ten onrechte dat Nederlanders bescherming van hun eigen cultuur wensen.
 - D Intellectuelen zijn nauwelijks geïnteresseerd in immigranten en houden angstvallig verandering tegen.

- 3p **5** □ Leg in *maximaal 25 woorden* uit, wat de kern van het verschil in opvatting tussen de auteur en Bolkestein is over een Nederlandse identiteit.

Het standpunt van cultuurnationalisten als Bolkestein, zoals weergegeven in alinea 4, is gedeeltelijk in tegenspraak met dat van Schnabel, zoals weergegeven in alinea 7.

- 3p **6** □ Maak dit duidelijk in *maximaal 35 woorden*.

In alinea 8 gaat de behandeling van Schnabels visie over in een bespreking van door Bolkestein naar voren gebrachte principes.

- 1p **7** ■ Kies hieronder de zin die het beste duidelijk maakt welke functie de bespreking van Bolkesteins principes heeft in het geheel van de tekst.
De door Bolkestein genoemde principes worden besproken
- A als aanvulling op Schnabels visie op cultuur.
 - B als in overeenstemming met Schnabels visie op cultuur.
 - C als tegenwicht voor Schnabels visie op cultuur.
 - D ter verdediging van Schnabels visie op cultuur.

Volgens Bolkestein moet het gedachtegoed uit de Europese Verlichting beschermd worden ter instandhouding van de Nederlandse cultuur (zie alinea 8).

- 1p **8** ■ Welk argument kan er *tegen* deze opvatting van Bolkestein worden afgeleid uit alinea 8?
- A De bedoelde principes uit de Europese Verlichting zijn niet belangrijk genoeg om tegen invloeden van buitenaf beschermd te worden.
 - B De beginselen van de Europese Verlichting hebben weliswaar een liberaal karakter, maar lenen zich uitstekend voor onderhandeling.
 - C De beginselen van de Europese Verlichting zijn geen exclusief eigendom van de westerse samenleving en hoeven daarom niet als zodanig beschermd te worden.
 - D De principes van de Europese Verlichting worden nauwelijks bedreigd, zodat het niet nodig is ze tegen invloeden van buitenaf te beschermen.

Volgens Bolkestein moeten bepaalde westerse waarden beschermd worden (zie alinea 8).

- 1p **9** ■ Welk argument kan er *tegen* Bolkesteins opvatting worden afgeleid uit het tekstgedeelte van alinea 9 tot en met 11?
- Die westerse waarden kunnen niet beschermd worden, want zij
- A hebben geen eenduidig karakter en zijn daarom onderhandelbaar.
 - B worden historisch gezien niet overal op dezelfde wijze geïnterpreteerd.
 - C worden in West-Europese staten voortdurend bediscussieerd.
 - D zijn inhoudsloos, als ze niet onderhandelbaar zijn.

“De geschiedenis leert dat West-Europese staten zich in dit opzicht niet altijd even tolerant hebben opgesteld.” (regels 162-164)

- 1p **10** ■ Welke uitspraak over dit argument is juist?
- Dit argument ontleent zijn kracht aan het feit dat
- A het controleerbaar is.
 - B het naar een betrouwbare bron verwijst.
 - C het strookt met de intuïtie van de lezer.
 - D het wordt ingebracht door een deskundige.

De laatste zin van alinea 1 luidt: “Het is de vraag of het besef lid te zijn van een natie nog een rol speelt in het economisch en politiek handelen van de individuele burger.”

Onder andere uit de laatste alinea van de tekst kan worden afgeleid hoe deze vraag wordt beantwoord.

- 1p **11** ■ Hoe luidt dat antwoord?
- Voor de individuele burger betekent nationale identiteit waarschijnlijk
- A alleen in economisch opzicht nog veel.
 - B alleen in politiek opzicht nog veel.
 - C noch in economisch, noch in politiek opzicht veel.
 - D zowel in economisch als politiek opzicht nog veel.

- 3p **12** □ Waarin verschillen migranten en Nederlanders, gelet op hun cultuur, als het gaat om hun behoefte aan een groepsidentiteit? Zie alinea 2 en 12.
- Gebruik maximaal 15 woorden.*

- 1p **13** ■ Welke van onderstaande uitspraken geeft het beste de tekstbedoeling weer?
- De tekst wil hoofdzakelijk duidelijk maken dat
- A cultuur en identiteit niet door uitheemse invloeden bedreigd kunnen worden.
 - B de analyse die enkele intellectuelen maken van de Nederlandse identiteit niet deugdelijk is.
 - C in een correcte samenleving normen en waarden permanent ter discussie moeten staan.
 - D nogal wat intellectuelen een vanzelfsprekende neiging tot overdrijven hebben.

- 1p **14** ■ Hieronder staan vier uitspraken over de Nederlandse identiteit. Welke daarvan geeft het beste het standpunt uit deze tekst weer?
- A Bij de roep om bescherming van de nationale Nederlandse identiteit wordt er ten onrechte van uitgegaan dat er nog zo'n collectief ervaren identiteit bestaat.
 - B De massale komst van immigranten brengt in ons land het risico van een krachtige, op de nationale Nederlandse identiteit georiënteerde reactie met zich mee.
 - C De roep om bescherming van de nationale Nederlandse identiteit komt voort uit angst voor voortschrijdende individualisering.
 - D Vanwege de massale komst van immigranten moet er in ons land een brede maatschappelijke discussie worden gevoerd over de nationale Nederlandse identiteit.
- 1p **15** ■ Tot welke tekstsoort behoort het artikel *Nederland bestaat niet meer* vooral, gelet op de strekking ervan?
- A de beschouwing
 - B de uiteenzetting
 - C het betoog

Paul Scheffer, publicist, reageerde in de NRC uitvoerig op het artikel *Nederland bestaat niet meer* van Peter van der Veer met een eigen artikel, getiteld: *Kunst van het kosmopolitisme*. Uit dat artikel komt onderstaand fragment.

fragment 1

De godsdienstwetenschapper Peter van der Veer betreft in een luchtige polemiek de stelling dat de Nederlandse cultuur is verdampt in een transnationaal geheel. Typerend voor zijn artikel is dat de aanvaarding van het Engels als voertaal hem een vooruitgang lijkt. Stelt een afscheid van de eigen taal burgers inderdaad in staat om gemakkelijker deel te nemen aan het internationale verkeer? Het is duidelijk dat het Engels zich ontwikkelt tot een wereldwijde voertaal, een 'lingua franca'. Wie het belang onderstreept van een lingua franca, vertelt echter niet meer dan het halve verhaal. De zoektocht naar een gemeenschappelijke taal in Europa zou moeten samengaan met een waardering voor het gesprek dat we in de eigen taal met elkaar voeren. Nederland presenteert zichzelf graag als culturele en diplomatieke makelaar, maar de prijs die we daarvoor betalen, is duidelijk: ons land neemt veel in zich op, maar geeft te weinig van zichzelf terug. De betrekkingen tussen de naties worden mede bepaald door de beelden die men over en weer koestert. Steeds meer Nederlandse romans worden vertaald en dat is misschien belangrijker voor de verhoudingen tussen bijvoorbeeld Nederland en Duitsland dan de vele politieke contacten. Meer animo om deel uit te maken van het culturele leven in andere landen zou ons niet misstaan, zolang we maar begrijpen dat het om wederkerigheid gaat. De keuze voor het Engels tegen het Nederlands is dan ook een armoedige. Het gaat om een oefening in tweetaligheid en niet om het veroordelen van al wat nationaal is tot een sentimenteel dialect, kortom tot achterlijkheid.

naar: Paul Scheffer, *Kunst van het kosmopolitisme*, NRC, januari 2001

- Volgens Paul Scheffer heeft Peter van der Veer “een luchtige polemiek” geschreven.
- 1p **16** ■ Welk verwijt lijkt Scheffer hier te maken aan het adres van Van der Veer?
- Van der Veer heeft volgens Scheffer te weinig oog voor
- A de betekenis van een eigen identiteit.
 - B de dreigende ondergang van dialecten.
 - C het behoud van de eigen literatuur.
 - D het nut van meertaligheid.

Zowel in fragment 1 als in de tekst *Nederland bestaat niet meer* wordt met betrekking tot de actuele verhouding tussen Nederland en het buitenland gewezen op het toenemend belang van internationale contacten. Toch is er een verschil in kijk op deze (culturele) verhouding.

- 3p **17** □ Geef dit verschil aan.
Gebruik maximaal 45 woorden.

De gevoeligheid voor andere culturen heeft alles te maken met het vermogen om een verhouding tot het eigen verleden te vinden. Want hoe kan iemand die zich niet in staat acht tot 'een gesprek met de vorigen'¹⁾ wel pretenderen andere tradities te kunnen doorgronden? Zo'n inzicht behoort kritisch te zijn en moet derhalve ook de dieptepunten van de eigen geschiedenis omvatten. Omgang met de traditie dient ertoe een onafhankelijk oordeelsvermogen te bevorderen, niet een blinde onderworpenheid uit te lokken. De verantwoordelijkheid die we in het hier en nu voelen voor het verleden is een verplichting die we vrijwillig aangaan: de doden zijn overgeleverd aan de levenden. We kunnen onze culturele erfenis laten verpieteren. Niemand dwingt ons tot monumentenzorg of het uitgeven van onze klassieken. Straks staat de deur open, maar biedt louter toegang tot een lege ruimte, omdat niemand het meer de moeite waard vond om terug te kijken.

naar: Paul Scheffer, *Kunst van het kosmopolitisme*, NRC, januari 2001

In alinea 5 van *Nederland bestaat niet meer* besteedt Van der Veer aandacht aan de houding van Nederlanders ten opzichte van de vaderlandse geschiedenis.

1p **18** Welk negatief gevolg heeft die houding, gelet op fragment 2?

Tekst 2 De uitverkoop van '68

- 22p **19** Maak een samenvatting in correct Nederlands van maximaal 200 woorden van de tekst *De uitverkoop van '68*. Zorg ervoor dat deze samenvatting begrijpelijk is voor iemand die de oorspronkelijke tekst niet kent. Uit je samenvatting moet duidelijk worden:
- welk maatschappelijk probleem de aanleiding vormt tot de kritiek op de jaren zestig;
 - wat een onjuiste analyse en een onjuiste aanpak van dit probleem is;
 - wat de juiste analyse van dit probleem is en welke rol de babyboomers bij dat probleem spelen;
 - wat de belangrijkste verdiensten van de jaren zestig zijn;
 - wat de juiste aanpak van het genoemde maatschappelijke probleem is.

Einde